

යටත්විජිත ධනේෂ්වරයේ නැගීම හා සමාජ සංවලතාව (කුණ්ඩාවාඩය නවකතාව ඇසුරෙන් කෙරෙන අධ්‍යයනයක්)

වම්පා එස්. ද සිල්වා

භාෂා අධ්‍යයනාංශය, ශ්‍රී ලංකා සබරගමුව විශ්වවිද්‍යාලය, බෙලිහුල්මය.

සාරසංක්ෂේපය

බ්‍රිතාන්‍ය අධිරාජ්‍යවාදීන්ගේ ආගමනයත් සමග මෙරට සමාජය උඩුයට්කුරු විය. සාමාජික, ආර්ථික හා ආගමික වශයෙන් සාම්ප්‍රදායික කඩඉම් සමතිකුමණය විය. ලාංගනි ප්‍රනාන්දු නම් වූ නවකතා කතුවරිය අතින් ‘කුණ්ඩාවාඩය’ නම් වූ මෙම නවකතාව ලියවෙන්නේ මෙවන් වූ පසුබිමක් යටතේ ය. එනම් පශ්චාත් යටත්විජිතවාදී ප්‍රවේශයකින් යුතු ව ය. එවන් ප්‍රවේශයකින් යුතු ව ලාංගනි නව ධනේෂ්වර පැලැන්තියක ආරම්භය ද සනිටුහන් කරන්නට මෙම නවකතාවෙන් ප්‍රයත්න දරා ඇති බව ද මෙසේ යුරෝපීයයන්ගේ සම්ප්‍රාප්තියත් සමග සිංහල සමාජය යුරෝපීය සිරිත් විරිත් අනුව ව්‍යාප්තකරණයට ලක් වෙමින් පූර්ණ වශයෙන් ම බටහිරකරණයට නතු වීමේ මූලික අවස්ථා ද මෙහි දී හඳුනා ගත හැකි ය. ක්‍රි.ව 1815 දී මුළු දිවයින ම බ්‍රිතාන්‍යයින්ට නතු වීමෙන් අනතුරු ව ශීඝ්‍ර ලෙසින් ම මෙම සමාජ පෙරළිය ආරම්භ විය. ඉන්පසු 1833 දී හඳුන්වා දෙන ලැබූ ‘කෝල්බෲක්, කැමරන්’ ප්‍රතිසංස්කරණ හේතු කොට ගෙන මෙතෙක් නො තිබූ අයුරින් සුවිශාල වූ සමාජ පරිවර්තනයක සමාරම්භය සනිටුහන් විය. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මධ්‍යම පන්තියක් බිහි වූ අතර යුරෝපීය සිරිත් විරිත් හිස් මුදුනින් පිළිගත් බටහිරකරණය වූ අනුකාරක පැලැන්තියක් බිහි විය. යුරෝපීයයන්ගේ නිසරු සාටෝපවත් ජීවිතය හිස් මුදුනින් පිළිගත්, ඔවුන්ගේ භාෂාව දේවාභාෂිතයක් ලෙසින් පිළිගත් පරපුරක ප්‍රභවය සිදු විය. එවන් වූ පසුබිමක් ප්‍රවේශ කොටගනිමින් ලාංගනි ප්‍රනාන්දු ‘කුණ්ඩාවාඩය’ නම් නවකතාව මගින් මතු කරන්නට උත්සාහ දරනුයේ පශ්චාත් අධිරාජ්‍යවාදී රටක සැබෑ තත්‍ව ය. මෙම අධ්‍යයනයෙහි ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ ද යටත්විජිත පසුබිමක් යටතේ ලාංකේය සමාජයේ වූ ප්‍රබල විපර්යාසයන් කතුවරිය කුමනාකාරයෙන් විදාරණය කොට ඇත් දැයි යන්න පරීක්ෂා කිරීම සහ සංස්කෘතීන් දෙකක් අතර අතරමං වූ ජන කොටසකගේ බේදවාචකයන් (සංස්කෘතික උභතෝකෝටිකයක) දැයගේ දෘෂ්ටිකෝණයට කෙලෙස හසුවී ඇත් ද යන්න හඳුනා ගැනීම ය. එසේ ම බ්‍රිතාන්‍යයන් විසින් ස්ථාපිත කරන ලද අරක්කු රේන්ද ව්‍යාපාරය හරහා නව යටත්විජිත ධනේෂ්වර කුණ්ඩායමකගේ ප්‍රභවය සිදුවීම සහ ඔවුන් දේශපාලන වශයෙන් ද තම බලය තහවුරු කර ගනිමින් අනාගත ශ්‍රී ලාංකාවේ බලය පිළිබඳ තත්ත්වය තහවුරු කර ගන්නා අයුරු ද වටහා ගැනීම ය.

කේන්ද්‍රීය වචන: ආගමනය, පශ්චාත්යටත්විජිත ප්‍රවේශය, සංස්කෘතික උභතෝකෝටිකය, දෘෂ්ටිකෝණය

හැඳින්වීම

නිර්මාණකරුවා යනු අලුතින් මවන්නෙකි. පෙරදිග විචාරකයෝ එනිසා නිර්මාණකරුවා හෙවත් සාහිත්‍යධරයා ප්‍රජාපතියෙකු ලෙසින් හැඳින්වූහ. ආනන්දවර්ධන නමැති විචාරකයා ධ්වන්‍යාලෝකය නම් ග්‍රන්ථයේ දී “අපාරේ කාව්‍ය සංසාරේ කවිරේක: ප්‍රජාපතී” ලෙස දක්වා ඇත්තේ එබැවිනි. නවකතාකරුවාට ද තමා ඇසු දුටු දේ ඇසුරින් සුවිසල් ලොවක් මැවිය හැකි ය.

කුණ්ඩාවාදය නවකතාකතුවරිය භාවිතයට කැඳවාගෙන එනු ලබන්නේ අපගේ අතීත තොරතුරු ය. යටත්විජිත සමය තුළ ලංකාවේ මුහුදුබඩ ප්‍රදේශයන්හි සිදු වූ සාමාජික, සංස්කෘතික හා ආර්ථික විපර්යාසයන් භාෂාවෙහි බල මහිමය සහ අනුකාරක සිරිත්විරිත් භාවිතය සහ චින්තනමය බටහිර ගැතිබව සමස්ත කෘතිය මගින් මතු කරලනුයේ සමස්ත ලාංකේය ජනතාවගේ ආධ්‍යාත්මික සෝදාපාච්ච මතුකරලමිනි. මෙම නවකතාවෙහි කේන්ද්‍රීය චරිතය වන යොහාන්නස් පිරිස් ඉතා උග්‍ර ලෙසින් ම බටහිරට ගැති වූ චින්තනයක් සහිත වූ පුද්ගලයෙකි. ඔහු මුළු ජීවිත කාලය පුරා ම ප්‍රයත්න දරුවේ සාම්ප්‍රදායික සමාජයෙන් අභිනව යුරෝපීය සමාජය වෙත අභිනික්මන් කරන්නට ය. මේ කේන්ද්‍රීය චරිතය නවකතාවේ මුඛ්‍ය තේමාව ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා කතුවරිය මනාව නිරූපණයකර ඇත.

සාහිත්‍ය විමර්ශනය

යුරෝපීයයන්ගේ ආගමනයත් සමඟ මෙරට සිදු වූ ප්‍රබල විපර්යාසයන් පිළිබඳ ව බොහෝ විද්වතුන්ගේ අවධානයට පාත්‍ර වී ඇති බව පෙනේ. කතුවරියගේ ම තවත් නවකතාවක් වන ‘කන්දක් ගිනි ඇවිලෙන්නේ’ යන කෘතියෙන් ද ඇ විදාරණය කරනුයේ යටත් විජිත ලාංකේය සමාජ දේහයෙහි තතු ය. එසේ ම යටත් විජිත ධනේෂ්වරයේ නැගීම පිළිබඳ ව ඉතා ප්‍රබල වූත්, සාරවත් වූත් කෘතියක් ‘No bodies to somebodies’ නමින් මහාචාර්ය කුමාරි ජයවර්ධන විසින් රචනා කොට තිබේ. එය ‘සොක්කන් ලොක්කන් වූ වගයි’ යනුවෙන් ප්‍රේමලාල් කුමාරසිරි සහ ආනන්ද චක්කුඹුර යන දෙපල විසින් සිංහලයට පරිවර්තනය කොට, ශ්‍රී ලංකා සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය විසින් ප්‍රකාශයට පත්කොට ඇත. එම ග්‍රන්ථය මේ පර්යේෂණය සඳහා විශාල ආලෝකයක් සපයා ඇති බව ද මෙහි දී සඳහන් කළ යුතු ය.

පර්යේෂණ ගැටලුව

යටත් විජිත ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ පරිසරයෙහි වූ විපර්යාසයන් කුමනාකාරවේ ද? සහ පුද්ගලයා සහ ගම වෙනස් වූයේ කෙසේ ද? සංස්කෘතීන් දෙකකට මැදි වූ එක්තරා ජන කොටසකගේ ආධ්‍යාත්මික තතු සහ යටත් විජිත ධනේෂ්වරයේ නැගීම සිදුවූයේ කෙසේ ද යන්න මෙම අධ්‍යයනයෙහි මූලික පර්යේෂණ ගැටලු ය.

පර්යේෂණ අරමුණු

පශ්චාත් යටත් විජිතවාදී යුගයේ දී ලාංකේය පරිසරයේ වූ විපර්යාසයන් කවරාකාර වේ දැයි අධ්‍යයනය කිරීමත්, ඒවා, පුද්ගලයා ගම හා නගරය කෙරෙහි බලපෑමක් වූ ආකාරයත් අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි පර්යේෂණ අරමුණු වේ.

පර්යේෂණයේ වැදගත්කම

ශ්‍රී ලංකාව පූර්ණ වශයෙන් ම බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටයේ යටත් විජිතයක් බවට පත් වූ පසු ව මෙරට සාම්ප්‍රදායික සමාජ දේහයේ සිදු වූ විචල්‍යයන් බොහෝ ය. සමාජ, ආර්ථික, ආගමික, දේශපාලනික මෙන් ම චින්තනමය වශයෙන් ද විවිධ අංශ

යටතේ ඒවා බෙදා වෙන් කළ හැකි ය. පශ්චාත් යටත්විජිත යුගයේ දී ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව භෞතික වශයෙන් මෙන් ම ආධ්‍යාත්මික වශයෙන් ද පාලනය කළ බලවේගවල ස්වභාවය ඉතා සියුම් හා සංවේදී ආකාරයෙන් මෙම නවකතාවේ නිරූපිත ය. එම කරුණු පිළිබඳ ව අධ්‍යයනය කරන විද්‍යාර්ථියෙකුට මෙයින් ලැබෙන්නේ ඉමහත් ආලෝකයකි. එසේ ම දකුණු ප්‍රදේශයේ උපහාෂා ව්‍යවහාරයන් පිළිබඳවත් විශේෂයෙන් ම දකුණු ප්‍රදේශයේ කුල ධුරාවලිය අනුව සම්භාවනීය කුලයක් වූ ‘කරාව’ කුලය පිළිබඳ ව ද සමාජ විද්‍යාත්මක දෘෂ්ටිකෝණයකින් මෙම කෘතිය අගය කළ හැකි ය. එසේ ම යටත් විජිත යුගයේ දී ලාංකේය ධනේශ්වර පන්තියේ නැගීම හා අරක්කු රේන්ද ව්‍යාපාරය එයට ප්‍රබල ලෙසින් බලපෑ අයුරු අධ්‍යයනය ද මෙහි දී අනිශ්චිත වැදගත්වේ.

පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය

මෙහි දී කුණ්ඩාවාඛය නකකතාව ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය වශයෙන් යොදා ගැනෙන අතර ද්විතියික මූලාශ්‍රය වශයෙන් පශ්චාත් යටත් විජිත තොරතුරු අන්තර්ගත පටිකයන් උපයෝගී කොට ගැනිණි.

සාකච්ඡාව

කුණ්ඩාවාඛය යන ග්‍රන්ථනාමය සාකච්ඡායෙන් ම එහි අන්තර්ගතය හා මනා සුසංයෝග වන බව පෙනේ. විශේෂයෙන් ම මුහුදුබඩ ප්‍රදේශවල දිව්ගෙවන ජනතාව හා මසුන් මැරීම සඳහා මුහුදු යන ජනතාව මෙම වචනයෙහි අර්ථය වඩා භෞදික දත්තා නමුත් රට අභ්‍යන්තරයෙහි ජීවත් වන බොහෝ අය මෙම වචනයෙහි නිසි අර්ථය නොදනිති. හිටි හැටියේ ම ගස්වැල් සලික කරවමින් අවට පරිසරය ම කලබලවමින් වර්ෂාව ද සමගින් හමා එන වණ්ඩ මාරුතය ගැමියන් විසින් හඳුන්වනුයේ කුණ්ඩාවාඛය නමිනි. අප රට අධිරාජ්‍යවාදීන්ට නතු වූ කාල වකවානුව ද කුණ්ඩාවාඛයකට සම කළ හැකි ය. මෙහි එන යොහාන්නස් පීරිස් ඇතුළු පවුලේ සාමාජිකයන් මුහුණ දෙනු ලබන්නේ ද ජීවිත මහෝසයේ එන්නා වූ අනපේක්ෂිත කුණ්ඩාවාඛයන්ට ය. යොහාන්නස් පීරිස්ගේ බාල පුතු වූ සිල්වෙස්ටර් අකාලයේ තාරුණ්‍යයේ දීම මරු වැළඳ ගනුයේ සිංහල සංස්කෘතිය ද අකාලයේ වැළඳී යෑම ප්‍රබල ලෙසින් සංකේතවත් කරමිනි.

ලාංගනී ප්‍රනාන්දු මෙම නවකතාව සඳහා පාදක කරගත් පශ්චාත් යටත් විජිතවාදී ප්‍රවේශය මගින් තත් යුගයේ දෘෂ්ටි වාදයන් මැනවින් මතු කරන්නට ඉඩ හසර ලබා දී ඇත. මෙහි එන යොහාන්නස් පීරිස් ආකෘතට ඉණිමත් බඳින්නේ නව ලොවකට පිවිසීමේ පරම අභිලාශයෙනි. ඔහුට දියණියන් සිව් දෙනෙකුත් පුතුන් දෙදෙනෙකුත් ඇත. ඔවුන්ගේ නම් මතින් පමණක් වුව ද තත් යුගයේ දෘෂ්ටිවාදයන් මැනවින් ධ්වනිත වේ. ජුලියානා කැරොලිනා, විලියම් ඩැනිස්ටර්, සිල්වෙස්ටර් තෝමස්, සිසිලියානා සොපායා, ලෝරා ඇන්ජලිනා, උපදිසාරා යසපති ඔහුගේ ප්‍රාර්ථනා හා අපේක්ෂා නොහිතු අයුරින් උඩු සුළගට ගසා යන්නේ බෞද්ධාගමික සංකල්ප පාඨකයාට මෙනෙහි කරමිනි. ඔහුගේ එක් දියණියක වන ඇන්ජලිනා කොරළුවැල්ලට දීග යන අතර විවාහය නැමැති සිරගෙයි සිරකාරියක වී දරුවන් ලබමින් දුක්විඳිමින් ජීවත් වේ. සිසිලියානා නැමැති දියණිය හේතුකොටගෙන පීරිස් පවුල අපකීර්තියට පත්වන නිමුත්, ඇය සැනසිලිදායක වූ විවාහ දිවියක් ගත

කරයි. පවුලෙන් පිටමන් කරවූ ඇය මගින් කතුවරිය පසක් කරනුයේ කුමක් ද? ජීවිතයේ සියලු ප්‍රීතිය හා සැනසීම ධනය මත පදනම් නොවන බවත්, ධනය ප්‍රධාන ම සාධකය නොවන බවත් ඇය පාඨකයාට දොනනය කරවයි. එසේ ම නොතාරිස් වලව්ව අවසානයේ දී සින්න වන්නේ දොකීන්වයෙන් පවා නොකැකූ ඒබරන් පීරිස්ගේ මුණුපුරන්ට වීම ඉතා උත්ප්‍රාසාත්මක ය. නැගී එන ගම්බද ධනපතීන්ගේ සංකේතයක් වශයෙන් කතුවරිය මෙහි දී යොදාගෙන ඇත්තේ ඒබරන් පීරිස්ගේ දරුමුණුබුරු පරම්පරාව ය.

බාහිර විපර්යාසයන් පුද්ගල චරිත දෝලනයට හසුකළ අයුරුත්, තත්කාලීන ජනතාව සංස්කෘතීන් දෙකක් තුළ දෝලනය වූ අයුරුත්, යුග ධර්මතාව ඉදිරියේ අසරණ වූ අයුරුත් කතුවරිය කියා පාන්නේ මනුෂ්‍යත්වය පිළිබඳ ව පරිණත වූ බුද්ධි ප්‍රභාවකින් හෙබි ලේඛිකාවක පරිද්දෙන් සානුකම්පිත ඇයට ම ආවේනික වූ රිතියකිනි.

බ්‍රිතාන්‍ය කිරීටයට යටත් රාජ්‍යයක් වූ පසුව ශ්‍රී ලාංකික ජනතාව අන්ධානුකරණයෙන් යුත්ත ව ඔවුනගේ චර්යා ධර්ම හා භාෂාව අනුගමනය කළ ආකාරය එක් අතකින් විස්මය දනවන සුළු ය. යටත් විජිත කතිකාවත තුළ ශ්‍රී ලාංකේය ජනතාවගේ ඇවතුම් පැවතුම් යනාදියත්, ධනේෂ්වර පන්තියකගේ බිහිවීම සඳහා අධිකාලම සකස් වූ අයුරුත් මින් මූලික වශයෙන් සාකච්ඡාවට බඳුන් කෙරේ.

යටත් විජිත සමයේ දී මෙරට දකුණු ප්‍රදේශයට අයත් බෙන්තර ගඟ අසබඩ ‘හිනිදුම’ නම් ග්‍රාමය පාදක කොටගෙන රචිත මෙම නවකතාව මගින් කතුවරිය කිසියම් වූ බෞද්ධාගමික ප්‍රවේශයකින් යුක්ත ව බුදු දහමේ මූලික හරය වන සියලු සංස්කාර ධර්මතාවන්ගේ නැසෙන සුළුභාවය පසක් කරවනවා යැයි හැඟේ. යොහාන්නස් පීරිස් තම පන්තිය ආරක්ෂා කර ගැනීම උදෙසා ආකාසයට ඉණිමන්බැන්ද ද අවසානයේ දී ඔහු ලබන කිසිදු සංකෘෂ්ටියක් නැත. දුදරුවන්ගේ පරාජයත් හමුවේ කම්පිත වන දෙමව්පියෝ ජීවිත මගෙහි අතරමග දී නිසි කලට පෙර මියයන්නේ බලාපොරොත්තු වූ ප්‍රාර්ථනා එකිනෙක නොසිතූ ලෙසින් බිඳ වැටෙද්දී ය. සැමියාට වඩා දාහතර වසරකට බාල වූ ලුවිසියානා භාමිනේ සැමියාගේ මරණයෙන් තුන් මසකට පසු මිය ගියා ය. රූප සම්පත්තියෙන් සහ ධන සම්පත්තියෙන් කුටුප්‍රාප්තියක් සාරා ලැබූව ද එක ම පුතු ‘වූලන’ මියයාමෙන් විශෝගයේ කටුක දුක් අනුභව කළා ය. තත්ත්වය, පන්තිය හා තරාතිරම රැක ගැනීම සඳහා ඇය සිසිලියානාට තේවිස් ප්‍රනාන්දුට දාව මෙලොව එළිය දුටු බිළිදිය උපන්දිනයේ දී ම මවගෙන් වෙන් කළාය. අවසන දාරක ප්‍රේමයෙහි යථාර්ථය සැබවින් ම සාරා අත්විඳින්නේ දිට්ඨමම්මවේදනීය කර්මයෙහි ස්වභාවය පාඨක ස්මරණයට ගෙන එමිනි.

වේගයෙන් වෙනස් වන සමාජ වටා පිටාවක සිටගෙන වුව ද උඩුගම් බලා යෑමට පෙරම බලන චරිතය මෙහි එන ‘සිල්වෙස්ටර්ගේ’ චරිතය යි. ඔහු හොඳින් ඉංග්‍රීසි භාෂාව ඉගෙන, තැපැල් මහතෙකු වුව ද තාරුණ්‍යයේ දී ම අකල් මරණයකට හිමිකම් කියනුයේ පවතින සමාජ යථාර්ථය පාඨකයාට මනාසේ පසක් කර දෙමිනි. සියලු දෙන ම වැල යන අතට මැස්ස ගැසීමට සූදානම් වෙද්දී උඩු ගම් බලා යෑමට ප්‍රයත්න දරන සිල්වෙස්ටර්ට පවතින සමාජ ක්‍රමය යටතේ දිගුගමනක් යෑමට නො හැකි බව ඉතා කදිමට කතුවරිය මෙම අකල් මරණයෙන් ගම්‍යමාන කොට ඇත. ‘ඩැනිස්ටර්’ තෝල්ක මුදලිකමක් ගෙන

ක්‍රිස්තියානි කාන්තාවක වූ ‘එලිසබත්’ සමඟ විවාහ වී තම පන්තිය සහ තත්ත්වය යන සියල්ල රැක ගැනීමට තැත්කළ ද එක ම පුතු වූ ‘ඩැන්’ එන්ගලන්තයේ දී වෙඩි වැදී මිය යයි. මෙවැනි බොහෝ සිද්ධි හරහා කතුවරියගේ ජීවන දෘෂ්ටිය විෂධ වේ. සියල්ල මායාවක් බවත්, අප සියලු දෙනා ලෝ රග මඩලෙහි නර්තනයෙහි යෙදෙන නළුවන් හා නිළියන් බවත්, මනුෂ්‍යත්වයේ අල්ප ශුද්ධතාවක් මින් පාඨකයා පසක් නොකරා වි යැයි කාටනම් කිව හැකි ද? අවසානයේ දී පාඨකයා ලබන්නා වූ සුවිශාල වූ ජීවිතාවබෝධයකින් කෘතිය කෙළවර වේ.

පශ්චාත් අධිරාජ්‍යවාදී කාල වකවානුවේ දී බුදුදහමට සහ සිංහල ජාතියට විදින්නට සිදු වූ අකටයුතුකම් පිළිබඳ ව ද මෙහි සඳහන් ය. මෙවැනි තත්ත්වයන් සමකාලීන සමාජීය ප්‍රවණතා විද්‍යමාන වන අවස්ථාවන් වශයෙන් සැලකිය හැකි ය. යොහාන්නස් පීරිස් පවුලේ වැඩිමහල් දියණිය වන ජුලියානා සිය මව වන ලුවිසියානා හාමිනේ සමග කතාබස් කරමින් සිටින අවස්ථාවක දී තත්කාල වකවානුවේ සාමාජික පරිසරය හඳුනාගත හැකි ය.

“... ඉස්සරහට බුදුන් වදින්නත් අවසරගන්ව වෙයිවාගේ ...

ආණ්ඩුවෙන් දැන් පන්සලකට කෝවිලකට පෙරහැරක් යන්න අවසර ඕනෑ. බෙරයක් සද්ද කරන්න තහනම් නලා පිඹින්නත් බෑ.

අම්මප අපට වෙච්ච දේ !

ඔව් පප්පෙ දළඳා හාමුදුරුවන්ගෙ පෙරහැර යන්ඩත් දියවඩන නිලමෙ අවසර ඉල්ලන්න ඕනලු” (අබේදීර, 1998:243).

තවකතාව අවසන් වන්නේ නොකාරිස් ‘එලිව්ව ඒබරං පීරිස්ලාට අයිති වීමෙනි. ඒබරං පීරිස් යනු යොහාන්නස් පීරිස්ගේ ඥාති සහෝදරයා ය. යොහාන්නස් පීරිස්ගේ වැඩිමහල් පුතු වන ඩැනියෙල් එය උකසට තබා තම එක ම පුතු වන ඩැන් ව එංගලන්තයට යැවූව ද එහි දී දාමරිකයන් පිරිසකට මැදි වන දහත්වන හැවිරිදි ඔහු පාලු විදියක දී වෙඩි වැදී මිය යයි. අවසන ජුලියානා තනිවෙයි. යුග ධර්මතාව ඉදිරියේ සියලු සත්ත්වයින් කිසිදු තරාතිරමක් නොබලා අසරණ වන ආකාරය මගින් සනාථ වන්නේ බුදු දහමේ සංකල්පයන් ය. කෘතිය අවසානයේ දී ජුලියානා මාගරට්ට පවසනුයේ “උඹල සේරෝම බේරිලා පලයල්ලා අයිතිකාරයෝ කෙලින් කරගනියි මේවයි කාලෙ ඉවරයි මාගරට්” (අබේදීර, 1998:272) යනුවෙනි.

කාලයාගේ ඇවෑමෙන් මහා මන්දිර පවා ඉරිකලා සේදී ගොස් ක්‍ෂයවන අයුරු මින් ධ්වනිත වේ. එසේ ම දෘෂ්ටිවාදාත්මක අංශයෙන් ද අයුරු දැක්මක් ගෙන ඒමට මෙහි දී කතුවරිය සමත්වී තිබේ. බටහිර පන්තියට හැඩ ගැසී ව්‍යාප්ත පුරුෂාර්ථ කර්මින්නාගත් පැලැන්තියකගේ ගරාවැටීමත් සිංහලය හඳුනන පිරිසක් අනාගතයේ දී රට හාර ගැනීමට පෙරට එන බවත් කතුවරිය මින් ව්‍යංගයෙන් හඟවයි. සිසිලියානා කෙතරම් අගහිඟකම් ප්‍රශ්න මධ්‍යයේ වුව ද තෘප්තිමත් වූ විවාහ දිවියක් ගත කරයි. සාරාගේ එක ම පුතු වූ ඩුලනි ධර්මරංසි උණ රෝගයක් වැළ දී මියයයි. සිල්වෙස්ටර් අකාලයේ මියයනි. පීරිස් දෙමහල්ලෝ දුක් කන්දරාව දරාගත නොහැකි ශෝකයෙන් කෙටි කලක් තුළ දී මියයයි. සාරා බාහිරින් අධිසුබෝපභෝගී ජේතතුකාර ජීවිතයක් ගත කළ ද ආධ්‍යාත්මික ව මියයන්නේ තම එක ම පුතුවේ අකල්

වියෝව හේතුකොට ගෙන ය. සිසිලියානාට ඇය දුන් දරු දුක ඇයට ම උරුම වන්නේ බුදු දහමේ හරය පාඨක ස්මරණයට ගෙන එමිනි.

කුණ්ඩාවාඩය මුහුදුකරයට පැමිණෙන්නේත්, ආපසු යන්නේත් හදිසියේ ම ය. අප මුළු ජීවිතය ම කුණ්ඩාවාඩයක් නො වේ දැයි කතුවරිය එක් අතකින් ප්‍රශ්න කරයි. සිසිලියානා, සාරා, ඇන්ජලිනා ලුවිසියානා හාමිනේ, යොහාන්නස් පීරිස්, සිල්වෙස්ටර්, ඩැනිස්ටර් එසේ ම වූලනී පුතු ඩැන් මේ සියල්ලෝ ම පසක් කරනුයේ කුමක් ද? කුරිරු සසරේ අක්මුල් නොමැති භයන්කාරත්වය ද? මෙවැනි බෞද්ධාගමික ප්‍රවේශයකින් මෙය අධ්‍යයනය කළ හැකි ය. අල්පේච්ඡත්වය ජීවිතයට සංකෘෂ්ටිය සපයන බව දැඩි ආසාව, තණ්හාව නම්බුව යනාදියෙහි ඇති ව්‍යාපත්වය සහ හරසුන් ස්වභාවය එසේ ම ජීවිත මහෝසයෙහි අප මේ ගෙවන දිවියෙහි ජවිලත්වය පසක් කර දෙන නවකතාවක් වශයෙන් මෙහි අගය අසම සම ය.

ධනවාදී සමාජ රාමුවක් කරා සාම්ප්‍රදායික සමාජය ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ගමන් ආරම්භ කිරීම සහ සියල්ලට ම මූල්‍යමය වටිනාකමක් හිමිවීමේ මූලික අවස්ථා බර්ට්‍රම් හා සාරගේ ක්‍රියා කලාපයන්ගෙන් පසක් වේ. බර්ට්‍රම් යනු සාරා විවාහ වන පුද්ගලයා ය. බුර්ෂුවා පැලැන්තියක් ස්ථාපිත වීමේ මූලික අවස්ථා ද මේ නවකතාව හරහා හඳුනාගත හැකි ය. මූලික මානුෂීය අයිතීන් පවා උඩු සුළගේ ගසාගෙන යන අයුරු සිසිලියානාගේ දරුවා ඇයට අහිමිකරවීමෙන් පාඨකයාට අවබෝධ කර ගත හැකි ය. මුදල යන සාධකයට හිමිව තිබූ බලය සහ ආධිපත්‍යයේ ස්වරූපය ද මෙම නව කතාව හරහා මනාසේ හඳුනාගත හැකි ය. නැගී එන නව ධනවාදයේ ප්‍රබලතම සංකේතය වන්නේ බර්ට්‍රම් දියෙස් ය. ධනයෙන් ආභීය වන ඔහු මුදල් බලයෙන් සමාජයේ ඉහළ ම තත්ත්වයට ළගා වේ.

‘දැක බලය මුදලේ කුලය සැගවී ගියා අකුලේ’ යන ප්‍රකට කියමන මෙහි දී සිහිපත් වේ.

පහත රට ප්‍රදේශවල ‘කරාව’ කුලයේ පුද්ගලයින්ට ධනය හේතුකොටගෙන මුදලි මුහන්දිරම් තනතුරු හිමි වීම යුරෝපීයයන්ගේ කාල වකවානුවේ දී සිදු වූ තත්ත්වයකි. මහාචාර්ය කුමාරි ජයවර්ධන විසින් රචිත ‘සොක්කන් ලොක්කන් වූ වගයි’ නැමැති කෘතිය මගින් ඇය අවධාරණය කරනුයේ එම තතු ය. තතු කෙසේ වුව ද කතුවරියගේ ජීවන දෘෂ්ටිය (Point of view) කෘතිය අග භාගයේ දී හඳුනාගත හැකි ය. මුදල හා තත්ත්වය පිළිබඳ ව මහත් ඉහළින් පිළිගත් යොහාන්නස් පීරිස් පවුලේ ජීවිත මහා බේදයකට ලක්වන්නේ දරුවන්ගේ අකල් මරණ හේතුවෙනි. ජූලියානාට නිසි වයසේ දී විවාහයක් කර ගැනීමට නොහැකි වන්නේ පුහු මානක්කාරකම් කරපින්නාගත් යෙහැන්නස් පීරිස්ගේ ආකල්ප හේතුවෙනි. ගම නගරය සහ පුද්ගල ආකල්ප ශීඝ්‍රයෙන් වෙනස් වූ අයුරු ද මෙම නව කතාව හරහා හඳුනා ගත හැකි ය. යොහාන්නස් පීරිස් පවුලේ සමාජිකයින් හැදී ගැරුප්පු හරබ කරමින් දාහාර අනුභව කිරීමට ප්‍රයත්න දරන අයුරුත්, ඒ නිසා නිසි පරිදි එම ආහාරවල රස නොවිඳී බවත්, ඉන් කුස නොපිරුණු බවත් කතුවරිය දක්වන්නේ උප්ප්‍රාසාත්මකව ය. කතුවරියගේ පෞද්ගලික දෘෂ්ටියක් ද එමගින් මනුෂ්‍යයා යැයි සිතිය හැකි ය. බටහිර සිරිත් විරිත්වල ඇති ව්‍යාපත්වය සහ බාහිර සාටෝපය මෙන් ම අධිරාජ්‍යවාදයේ ව්‍යාප්ත සඵල පිළිබඳ ව ද

පාඨක අවධානය යොමු කරවමින් අධිරාජ්‍යවාදී මෙරට ජන ජීවිතය අභියෝගයට ලක්කළ අපූරු මෙයින් කලාත්මක ව විදාරණය කොට ඇත.

පශ්චාත් යටත්විජිත කාලසීමාවේ දී පූර්ණ වශයෙන් ම මෙරට සමාජය විපර්යාසයකට බඳුන් වූ බව ඉතා අපූරු ලෙසින් මෙම නව කතාව හරහා හඳුනාගත හැකි ය. මිනිසුන්ගේ වර්ග රටා ඇදුම් පැළඳුම්, සිරිත් විරිත්, භාෂාව හා අධ්‍යාපන රටාව යන සියල්ලක් ම පූර්ණ වශයෙන් ම අභියෝගයට ලක් වූ බව මෙයින් විද්‍යමාන වේ. සිල්වෙස්ටර්ගේ අවමගුල් උත්සවය සහ ඩැනිස්ටර්ගේ විවාහ මංගල්‍ය උත්සවවල ස්වභාවය මිනිස් පමණක් වුව ද මෙරට සමාජය තුළ වූ ශීඝ්‍ර වෙනස හඳුනාගත හැකි ය.

“කටයුතු සියල්ල සිදුකරන ලද්දේ ඩැනිස්ටර්ට ඕනෑ හැටියටය සුදුවැලි ඉසින ලද ගුරු පාර දිගේ ගොක් සැරසිලි අතරින් බේරුවල පල්ලියෙන් ගෙන්වා ගත් අස්ස කරත්තය ඇදගෙන මහළු අශ්වයා ඉබ්බමනින් යද්දී ඒ මත වූ පෙට්ටිය වටා අඟරවා තැබූ සේද සෙමෙර පොට අල්ලා ගෙන ටව්ඩ් කලිසම් කකුල්වල තුත්තිරි ඇමිණි ඇමිණි සාඩම්බර ගමනින් ගියේ ලොකු ලොකු මහත්තැන් ... මුල් කළු ඇදගෙන ලංසි මහත්තැන් ඉට්ටිප වාගේ පියවර මැත්තක් තමුත්තෙ කමට හෙම නෙව් ... ලෝක පරකාසෙට මුතු කුඩය ඉහලාගෙන එව්සේබියස් පෙරටුවේ ගියේ නම් ලේ දරා කමට ... වරාපිටි ඉස්කෝලේ පිරිමි ළමයින් ආලවට්ටම් හා කරදහි මල්වඩම් රැගෙන යද්දී ගල්කිස්සෙන් ආ බැත්ති කණ්ඩායම පිත්තල හඬින් දුක් ගී වාදනය කරමින් ගියේ රජ පෙරෙට්ටුවට යන්නා වාගේ ය” (අබේදීර, 1998:110).

අධිරාජ්‍යවාදීන්ගේ ආගමනයත් සමඟ මෙරට සාම්ප්‍රදායික සමාජය උඩුයටිකුරු වේ. අරක්කු හෙවත් රේන්ද ව්‍යාපාරය ආරම්භ වූ අතර රටේ නොයෙකුත් පළාත්වල තැබැරුම් ඉදිවිය. ඇන්ජලිනා විවාහ වන්නේ කොරළුවැල්ලේ එමානුවෙල් කුරේ සමඟ ය. ඔහු දිනපතා අරක්කු බෝතල් බාගයක් පානය කරන බිමත් පුද්ගලයෙකි. එසේ ම සිංහලයින් මිසින් ඉතා පිළිකුලින් ප්‍රතිකේෂ කරනු ලැබූ උරුමස් හා ගවමස් කොරළුවැල්ලේ නිවසෙහි නිතර ම සකස් කරනු ලදී. තමාට හුරුපුරුදු නොවූ මෙවන් පරිසරයක අතරමංවන ඇන්ජලිනා විවාහ දිවිය ඇතුළත කම්පිත තත්ත්වයකට මුහුණ දුන්නා ය. සාම්ප්‍රදායික ගම, නගරය සහ පුද්ගල ජීවිත මත ඇති කළා වූ විවිධ බලපෑම් ඉතා සියුම් ලෙස මතු කරන්නට මෙලෙස කතුවරිය සාමාර්ථය දක්වා ඇත.

“විස්කි, බ්‍රැන්ඩි තොලගාගෙන ඇග රත්කරගන්නට පුරුදු වූ එමානුවෙල් කෙමෙන් අරක්කුවලින් පෙහි යද්දී යකඩ ජනේල පොළුවල මලකඩ බැඳෙන්නා සේ ඇන්ජලිනාගේ හිත ගොරෝසු විය. කොව්වි පාරෙන් හුළගට ආ රට අගුරු දැලි වැදී දොර ජනේල තිර දුර්වර්ණ වනු දුටු ඇය ඒවා සෝදා වේලෙන්නට දැමීමෙන් දැලි දුම් ගෙනෙන ලුනු හුළගටමය” (අබේදීර, 1998:197)

“බර කරත්තවලට නපුරු කාලේ යකඩ යක්කු දහ අනේ දුවන්නේ සමත් දෙවියන්ඹේ අඩවියෙ නපුරු ම ගිරි දුර්ග පහුකරාන පට්ටිපොල මදිවට

කඳපොලටත් ඇත්තේ දෙකක් සේනදු කරනවලු. සුද්දට මොනව කරන්ඩ බැරිය. ලංකාව පෙරාවි” (අබේදීර, 1998:197)

යොහාන්නස් පීරිස් පවුලේ බාලම දියණිය වූ සාරා උපදිසාරා විවාහ වන්නේ අරක්කු රේන්ද ව්‍යාපාරයේ නියුතු ඉඩම්හිමී වැවිලිකරුවෙකු වූ බර්ටුම් දියෙස් සමඟ ය. යටත් විජිත සමයේ නැගී එන ධනේෂ්වරයා සංකේතවත් කරන ප්‍රධාන සංකේතයක් වශයෙන් බර්ටුම්ගේ චරිතය දැක්විය හැකි ය. ඔහුට අයත් ව තිබූ ‘බැස්ටියන් ඩයස් ඇන්ඩ් සන්ස්’ ව්‍යාපාරය නව ධනපති පංතියේ ප්‍රබල සංකේතයකි.

සාරා සමඟ විවාහ වන බර්ටුම් ස්වල්ප කලකින් නුවර පිහිටි ඔහුගේ ‘කේතුමතිය’ නම් දෙමහල් මන්දිරයේ පදිංචියට යයි. එහි අලංකාරත්වයෙන් සාරා වරෙක මවිතයට පත්වේ.

“කේතුමතිය සැබවින් ම සිහින මන්දිරයක් සේ දිස්විය. මැද මිදුල්, සෝපාන, සඳලුකල, කුටාගාරශාලාවලින් හෙබි සාඩම්බර විසිතුරු අතර එහි වූ සුව පහසුකම් අපමණ විය. නුහුරු විමානයක අතරමත් වූ සාරා උඩුමහලේ සිට බලද්දී පොපියමින් ඉහළ නැගෙන මැද මිදුලේ වතුර මල දුටුවේ විස්මයක් ලෙසය” (අබේදීර, 1998:147).

ප්‍රේමලාල් (2006:327) දක්වන ආකාරයට විජිතමය ධනපති පංතියේ ධනය හා තරඟකාරී තත්ත්වය වැය කරන ලද්දේ ජේත්තු ඇඳුම් පැලඳුම් සඳහා පමණක් නොවේ. ඉතා නවීන ගෘහ නිර්මාණ මෝස්තර සඳහා ද ධනය හා ශක්තිය වැය කරන ලදී. ධනවතුන් විසින් කොළඹ නගරයේ ව්‍යාජ ඉතාලි සැරසිලි ක්‍රම විශාල උයන් හා ආකර්ශනීය ගෘහ නිර්මාණ මෝස්තර සහිත මාලිගා වැනි මන්දිර ඉදි කරනු ලැබිණ. මේ සියලු දෙනාගේ ම පැතුම වූයේ බ්‍රිතාන්‍ය වංශවතුන් අනුකරණය කරමින් රදල යැයි සැලකුණු අභිමානවත් ජීවිත ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීම වූ බැවින් නිවාස බොහොමයකටම රාජකීය ස්වරූපයෙන් යුත් ආනුභාව සම්පන්න නම් දී තිබුණි.

පීබල්ස්ට අනුව (173:168) ශ්‍රී ලංකාවේ 19 වැනි සියවසේ ආර්ථික සංවර්ධනය පිළිබඳ සිත්කාවදින ලක්ෂණයක් නම් බටහිර වෙරලේ නගර විශේෂයෙන් මොරටුව හා පානදුර වැදගත් කමින් ඉහළ නැගීමයි. මේ වෙරළබඩ තීරය බ්‍රිතාන්‍ය පාලන සමයේ දී දකුණු ඉන්දියාව සමඟ වූ වෙළඳාම සඳහා වැදගත් මධ්‍යස්ථානයක් වූයේය. වී ගොවිතැන සඳහා සුදුසු නොවූ මේ ප්‍රදේශය අරක්කු පෙරීම හා සිල්පරං විකිණීම, වඩු වැඩ බෝට්ටු තැනීම සහ සිල්ලර වෙළඳාම අතින් දියුණු විය.

බ්‍රිතාන්‍යයින් යටතේ අරක්කු රේන්ද ව්‍යාපාරය ආරම්භ වීමත්, එමගින් දේශීය ධනපති පැලැන්තියක් බිහිවීමත් නිසා සමාජ විපර්යාසයක් සිදු විය. තැබෑරුම් හේතුකොටගෙන ලාංකේය ජන ජීවිතය ද විවිධ වපර්යාසයන්ට ලක් වූ අයුරු මෙම නව කතාව හරහා හඳුනාගත හැකි ය. යොහාන්නස් පීරිස්ගේ එක් දියණියක වූ ඇන්ජලිනා විවාහ වූ පුද්ගලයා නිතර මත්පැන් පානය කරන්නෙකු විය. අලුත්ගම නිවසේ දී නුහුරු දෑ ඇය අතිවිදිනුයේ විවාහයත් සමඟ කොරළුවැල්ලේ පදිංචියට යෑමත් සමගිනි.

“ඇන්ජලිනාට වචන මාත්‍රයක නියපිටින් පහරක හිරිහැරයක් නො කළ ද එමානුවෙන් කුරේ ඉර බහින යාමයට අරක්කු බෝතල බාගයක් හමාර

කරන පුරුද්ද දිගින් දිගට ගෙන ගියේය. රා අරක්කු ගදවත් නුහරු ඇට කොරළුවැල්ල ඉක්මනින් එපා විය” (අබේදිර, 1998:194).

බාලගේට අනුව (2003:13) සිංහල සමාජය සංස්කෘතික වශයෙන් යුරෝපීය සිරිත් විරිත් අනුව වාණිජමය සමාජයක් ලෙස බටහිරකරණය වූ නමුත් සමහර කොටස් සහමුලින් ම වාණිජ සංස්කෘතියට යටපත් නොවී ය. එකී කොටස් විදේශිකයන් කෙරෙහි දැක්වූ අසීමිත බියත්, විරත්තන ගති පැවතුම් සෙවනැල්ලක් මෙන් ඔවුන් පසුපස පැවතීමත් ඊට හේතු විය. විදේශීය සංස්කෘතික ලක්ෂ්‍යවලට ගොදුරුවීමෙන් ඔවුන් වැලක් වීමට බොහෝ සෙයින් ම බලපෑවේ අතීතයේ සිට මෙරට පැවැතුණු පිරිවෙන් අධ්‍යාපනය යි. මෙලෙස මේ කාල වකවානුවේ ජීවත් වූ ජනතාව සංස්කෘතීන් දෙකක දෝලනය වූ ආකාරය මෙවැනි නිර්මාණ හරහා හඳුනාගත හැකි ය. අභිනව සංස්කෘතියකට පා තැබීමේ අවශ්‍යතාව විසින් අභිප්‍රේරණය කරන ලද්දා වූ ද එහෙත් සාම්ප්‍රදායික සමාජ හර පද්ධතීන් එකවර ම අත් නොහැරීම ද යන දෙඅංශයෙහි ම මොවුන් දෝලනය වූ බව එනම් ‘සංස්කෘතික උභතෝකෝටිකයක’ (Cultural Dilemma) ජීවත් වූ බව යොහාන්නස් පීරිස් සහ ලුවිසියානා භාමිනේ සමග වූ පවුල් පරිසරය මතින් මනා ලෙස හඳුනාගත හැකි ය. යම් අයෙකුට මෙතෙක් ජීවත් වූ සාම්ප්‍රදායික සමාජ වටාපිටාවෙන් පරාරෝපිත වී අභිනව සමාජයක් වෙත අඛණිකවත් කිරීම දුෂ්කර කාර්යක් ම වන බව මෙම පාත්‍රයින්ගේ වෙෂ්ටාවන්ගේ ක්‍රියාකාරිත්වයෙන් මනා ලෙස ස්ථුට වේ.

පශ්චාත් යටත්විජිත යුගයේ දී මෙරට බොහෝ ජනයා බ්‍රිතාන්‍ය සිරිත් විරිත් හා විලාසිතාවන් අනුකරණය කරන ලද්දේ දේශගුණික තත්ත්වයන් පවා නොසලකා හරිමිනි. යුරෝපීය ඇඳුම් අයින්තම්වලින් සැරසී යොහාන්නස් පීරිස්ගේ දියණියක වන සාරා තමා බැලීමට පැමිණෙන බර්ට්‍රිම් ඉදිරියට පැමිණෙන්නේ මෙලෙසින් ය.

“සාරා පැස්බර පිහාටු අවාන සියුමැලි අතැගිලිවලට හසුකර ගනිමින් අඩි උස සපත්තු හිමිහිට අඩියෙන් අඩිය තිබ්බේ කෝකටත් පරිස්මිනි. හෙමින් ඇවිදින්න, වමතේ සුලගිල්ල නවා අවාන අල්ලන්න සාරා තැත් කලේ ලංසි, නෝනා කියා දී තිබූ හැටියට සිදාදි ආටෝපය හිතට අරගෙන ය” (අබේදිර, 1998:155).

මහාචාර්ය කුමාරි ජයවර්ධනගේ (Nobodies to somebody) හි සිංහල පරිවර්තනය වන ‘සොක්කන් ලොක්කන් වූ වගයි’ යන කෘතියෙන් ඇය අවධාරණය කරනුයේ ද යටත් විජිත සමයේ ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ විඥානය යි.

“ශ්‍රී ලංකාවේ විජිතමය පාලනයේ විවිධ වකවානු සියල්ලේ දී ම අලුත් තත්ත්වයන් ආර්ථික වශයෙන් වාසි සලසා ගැනීමට උවමනා වූ ද විජිතමය ආණ්ඩුව සමග වන තම සම්බන්ධකම් තර කර ගැනීම් වස් ක්‍රිස්තියානි ආගමට හැරීමත්, බටහිර පන්තයට හැඩ ගැසීම හා නවීකරණය වීමත් ප්‍රයෝජනවත් බැව් අවබෝධකර ගත්තා වූ ද දේශීය ජනකොටස් සිටියහ. එමෙන් ම පරිපාලන කටයුතුවලදී සහාය විය හැකි වූත්, ආදායම් එකතු කරන්නේ ලෙස ක්‍රියා කළ හැකි වූත් ආණ්ඩුවට සහ මෙරට පදිංචි විදේශිකයින්ට විවිධ භාණ්ඩ හා සේවා සැපයිය හැකි වූත් අතරමැදි පන්තියක් සිටීම විජිතමය පාලකයන්ට ප්‍රයෝජනවත් විය. මෙවන් පසුබිමක් තුළ ශ්‍රී ලාංකේය

සමාජයේ ප්‍රධාන කොටස් හැකිනම් ක්‍රිස්තියානි ආගමට හරවා ගැනීමට පමණක් නොව බටහිර ජීවිත ක්‍රමයට හරවා ගැනීමට ද එමගින් තමන් මෙන් කතාකළ, ඇදුම් ඇන්ද, කා බිටු ජීවත් වුණු හා කල්පනා කළ දේශීය පිරිසත් බිහි කිරීමට ද විජිතවාදී පාලකයන්ට උවමනාවක් තිබිණි. විදේශීය පාලකයාගේ භාෂාව, ආගම, සිරිත් විරිත් හා දෘෂ්ටිය වැලඳ ගැනීම ද ඇතුළුව 19 වන සියවසේ දී දේශීය ධනපති පංතියේ වූ මේ සංස්කෘතික විපර්යාසය මගින් මැකොලේ සාම් විස්තර කළ අන්දමේ ලේ සහ පාට අනුව ඉන්දීය වූත් අභිරුචිය සදාචාරය සහ බුද්ධිය අනුව ඉංග්‍රීසි වූත් කළ සුද්දන් පිරිසක් ස්මතු වීමට මග පෑදිණ” (කුමාරාසිරි ප්‍රේමලාල්, 2006:302)

කුණ්ඩාවාඩය නවකතාවෙහි වස්තු විෂය කේන්ද්‍රගත වන්නේ යොහාන්නස් පීරිස්, ලුසියානා හාමිනේ ඇතුළු දූදරුවන්ගෙන් සමන්විත වූ කුටුම්භය සමඟ ය. යොහාන්නස් පීරිස් නිරතුරු ව ම උත්සාහ කළේ තම දූදරුවන් ද සමගින් සමාජයේ ඉහළ ස්ථරයකට ළගාවීමට ය. එහි දී ඔහු තම තත්වය සහ පන්තිය ආරක්‍ෂා කර ගැනීමටත්, සාම්ප්‍රදායික ගැමි සමාජ ක්‍රමය සමතික්‍රමණය කිරීමටත් කටයුතු කළේ ය. ගැමි සමාජයෙන් නාගරික සමාජයක් කරා පියමං කරන පිරිස් පවුලේ දියණිවරුන් පිළිබඳ ව කතුවරිය මෙසේ දක්වයි..

“අක්කා, නගාලා කබාකුරුක්කු උනාතබා කපුරෙද්දෙන් මැසූ ලිහිල් දිග ගවුම් ඇඳගෙන ලිඳට ගොස් මුහුණ අත්පා සෝදා ගත්තේ කුප්පි ලාම්පු එළියෙනි ඩැනිස්ටර් දෙහිවලින් එවූ ලංසි නෝනා හන්දා ගැණු කෙල්ලන්ගෙ ජීවිතවල වෙච්චි වෙනස. ලිපේ දර අගුරු හපලා මේවරකල් අපුරුවට දත් මැද්දාට දැන් කොළඹින් ගේන දත් බුරුසුවයි රට බේත් කොපුවයි නැතුවම බැරි හැටි. ඩැනිස්ටර් ලංසි නෝනාගේ වියපැහැදම් බාරගත්තේ නිකමට නොවේ. අක්කා නගාලා ගමේ ගොඩේ ගොරහැඩි කමින් කලඑළිකරවා ගන්ඩ” (අබේදීර, 1998:23)

කුමාරි ජයවර්ධනට අනුව (2006:3024) බ්‍රිතාන්‍ය ජීවිත ක්‍රමය මුලුමනින්ම ස්වීකරණය කොටගෙන එය තමන්ගේ ජීවන ක්‍රමය සමඟ සමපාත වන සේ කටයුතු කිරීම එකල ධනපති පවුල්වල එක් ප්‍රබල අභිලාශයක් විය. මහාචාර්ය කුමාරි ජයවර්ධන සඳහන් කරන පරිදි තම දරුවන්ට ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනය ලබාදීමේ අභිලාශය එකල කෙතරම් විශාල වී දැයි කිවහොත් ධනපති පන්තියේ සමහර සාමාජිකයින් තම දරුවන් ඉංග්‍රීසි පවුල් සමඟ නේවාසික සිසුන් ලෙස නතර කළහ. එසේ ම මෙම ධනපති පංතියේ වෙනත් සාමාජිකයෝ ගුරුවරුන් තම නිවසෙහි නතර කොට ගෙන දරුවන්ට ඉගැන්වීමේ උසස් පන්තියේ බ්‍රිතාන්‍ය පවුල්වල සිරිත අනුකරණය කළහ. නිදසුනක් වශයෙන් ‘මහමුදලි සොලමන් ඩයස් බණ්ඩාරනායක’ 1910 සිට 1914 දක්වා තම පුත් ඇස්. ඩබ්ලිව්.ආර්.ඩී. බණ්ඩාරනායකට ඉගැන්වීම සඳහා එස් රේඩිපඩ් නැමැති කේම්බ්‍රිජ් උපාධිධාරියෙකු යොදවා තිබිණි.

කුණ්ඩාවාඩය නවකතාවෙහි ද යොහාන්නස් පීරිස් පවුලේ ගැහැණු දරුවන්ට ඉංග්‍රීසි ඉගැන්වීම සහ බටහිර සිරිත් විරිත් පුහුණු කිරීම සඳහා ‘එල්සිඩැන්වස්’ නම් වූ ලංසි කාන්තාව යොදවනු ලැබුවේ ඩැනිස්ටර් විසිනි. ඇයගේ පාලනය යටතේ පීරිස් පවුලේ දියණිවරු බටහිරකරණය වූහ.

“බ්‍රිතාන්‍ය පාලනයේ මුල් අවධියෙහි දී සිංහල ධනපති පිරිමි පෙරදිග සහ අපරදිග ඇඳුම් මිශ්‍ර වූ අමුතුව ඇඳුමක් ඇඳීමට පටන් ගත්හ. එය කම්පයකින්, කැඳදමා මදිනු ලැබූ කර පටියකින්, ඉවස්ට් කෝට් එකකින් හා කලිසමට උඩින් වුවිඩ් සරමකින් සමන්විත විය. ඊට අමතරව බ්‍රිතාන්‍ය උස් සපත්තු මේස්, ටයි හෝ බෝ ටයි, ඔරලෝසු දම්වැල් ඇතුළත් විය” (ප්‍රේමලාල්, 2006:325).

මෙහි එන කේන්ද්‍රීය වර්තයක් වන යොහාන්නස් පීරිස්ගේ වර්තය ද නිරූපණය වී ඇත්තේ බෙහෙවින් ම යුරෝපීය සංස්කෘතිය කරපින්නාගත් අයෙකු ලෙසින් ය. ඔහුගේ ඇඳුම් ආයින්තම් සමන්විත වූයේ ද පෙරදිග හා අපරදිග යන සංස්කෘතීන් දෙකෙහි ම සම්මිශ්‍රනයක් ලෙසින් බව වරෙක සිල්වෙස්ටර් විසින් ඔහුගේ ඥාති සහෝදරයෙකු වන එච්සේබියස්ට කරනු ලබන ප්‍රකාශන මගින් සනාථ වේ.

“අපේ අක්කලා, නංගිලා බලාගෙන ගියහම ගෙදරට වයස යන්නේ නිස්කාරණේ... සුද්දෝ අපිට ඉංගිරිස් උගන්වලා පිල් බෙදුව හන්ද... පප්පා කොළඹ යනකොට තොප්පි දිලා රෙද්දට යටින් කලිසම අඳින්නේ දෙපිලෙම ඉන්න... බැලින්නං එක පිලකවත් නෑ” (අබේදීර, 1998:35).

ඉතා සුළු ව්‍යසරියක පැතිර පවතින සිල්වෙස්ටර් නැමැති වර්තය දක්වන මෙම වදන් මගින් පශ්චාත් යටත්විජිත සමයක දී ස්වදේශීය ජනතාව ලබන ආත්ම පරාජය ද සංස්කෘතීන් දෙකක අතරමංවන ජනතාවකගේ ආධ්‍යාත්මික සෝදාපාචව ද නිරූපණය වන බව හැඟේ ය.

නිගමනය

අධිරාජ්‍යවාදීන්ගේ ආගමනයත් සමඟ ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ දේහය සියලු පාර්ශවයන්ගෙන් ම විචල්‍යතාවන්ට පාත්‍රවිය. මෙම නවකතාවෙන් ඉතා කලාත්මක ලෙස එම කරුණු මතු කරන්නට කතුවරිය සාමර්ථයක් දක්වා ඇත. ඒ හැර පුද්ගල චිත්තය සහ සන්ථානගත සිතුවිලි හෙළි කිරීමේදීත්, පුද්ලයා ගම හා සමාජය වෙනස්වීමේදීත් එම කරුණු ඇය කියා පාන්නේ කෘතහස්ත ශූර කතාකාරියකගේ ස්වභාවය ඉස්මතු කරලමිනි. යටත් විජිත ශ්‍රී ලාංකේය සමාජ සංස්ථිතිය අධ්‍යයනය කරන විද්‍යාර්ථියෙකුට මින් ලැබෙන ආලෝකය ප්‍රමාණ කළ නොහැකි ය. එක්තරා මිනිස් පවුලක් සංකේන්ද්‍රකොට ගනිමින් දිග හැරෙන මෙම වෘත්තාන්තය අවසානයේ පසක් කරනුයේ සියලු සංස්කාර ධර්මයන්ගේ අනිත්‍යතාව යි. බෞද්ධ දෘෂ්ටිවාදී ප්‍රවේශයකින් යුක්ත ව මෙම කතා පුවත අධ්‍යයනය කළ හැකි අතර සාංදෘෂ්ටිකවාදී ප්‍රවේශයකින් ද අර්ථකථනය කළ හැකි ය.

පරිශීලිත මූලාශ්‍රය

ප්‍රනාන්දු, ඒ. එල්. (1998) කුණ්ඩාවාඩය, එස් ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ කමාරි පේ., ආනන්ද, කේ. පී. ඩබ්ලිව් (2000) සොක්කන් ලොකක්ක වූ වගයි, සමාජ විද්‍යාඥයින්ගේ සංගමය, කොළඹ 05

ධනපාල, ඩී (2003) කේ ජයතිලකගේ නවකතා විදාරය, තිසුම් ප්‍රකාශකයෝ
පත්තිපිටිය

Patrick, P. (1973) *The Transformation of a Colonial Elite, The Mudaliyers Ninetteth*
Centuray Ceylon Phd Thesis, Chicago